

Nationella skogsprogrammet
Regeringskansliet
Stockholm

Lycksele 2016-11-12

Yttrande över underlagsrapporter från arbetet med att ta fram Sveriges första nationella skogsprogram

Skogsmuseet i Lycksele har tagit del av ovan nämnda rapport och framför här sina synpunkter. Museet yttrar sig framför allt om underlagsrapporten från arbetsgrupp 1; Tillväxt, mångbruk och värdeskapande av skogen som resurs. Vi har också korta kommentarer till övriga rapporter.

Sammanfattning

Skogsmuseet i Lycksele välkomnar den process som inletts för ett nationellt skogsprogram (NSP) för Sverige. Vi konstaterar att i samtliga strategiska rekommendationer i underlagsrapport 1, Lyft och utveckla skogens alla värden, Ett kunskapskliv för skogen och Sätt fart på mångbrukandet av skogen, kan museer med inriktning på skog spela en viktig roll. Museer kan förmedla viktiga berättelser och kunskaper om skogen och vara en arena för skogens alla värden.

”Skogsmuseerna”, som nämns i vissa åtgärdsförslag, har tyvärr väldigt begränsade resurser och små möjligheter att bidra som det idag ser ut. Skogsmuseet i Lycksele är det enda helårsöppna skogsmuseet i landet, med en någorlunda stabil organisation.

Vårt viktigaste inspel till NSP blir därför: Ett eller flera skogsmuseer kan bidra till det nationella skogsprogrammets förverkligande, men för detta behövs stabila planeringsförutsättningar. Detta borde ligga i flera departements och myndigheters intresse, eftersom ambitionerna kring skogen – precis som understryks i underlagsrapporterna – berör såväl skog, natur, kultur, näringsliv som skola och integration. Museer är förträffliga arenor för kunskapsspridning, berättelser och möten mellan människor – men också som ”showrooms” för svensk natur och kultur för utländska besökare.

I skogsnationen Sverige finns inte idag en museiorganisation med uttalat nationellt skogligt ansvar (som i övriga nordiska länder), något som i arbetet med NSP borde ha tagits upp som en allvarlig brist, till exempel i avsnitt 2.2 Inventeringar av tillgångar och brister i Underlagsrapport 1.

SKOGSMUSEET
LYCKSELE · LAPPLAND

Skogsmuseet i Lycksele AB
Box 176, 921 23 Lycksele

skogsmuseet@lycksele.se
Telefon +46 (0)950 379 45
www.skogsmuseet.se

Skogsmuseet kommenterar följande förslag i Underlagsrapport 1

Åtgärdsförslag 3.1.1 – Kartlägg skogens alla värden.

I en kartläggning av skogens alla värden bör påpekas att föremål, fotografier, upp-teckningar och byggnader i skogsmuseer bör inbegripas – kulturarvet finns både i skogen och på museerna.

Åtgärdsförslag 3.1.2 – Skapa centrumbildning för mångbrukande av skog.

Skogsmuseet i Lycksele anser att ett eller flera skogsmuseer borde knytas till cent-rumbildningen. Museerna har material som berättar om mångbruk av skog och kan aktivt samla in ytterligare material (föremål, intervjuer, fotografier etc.) i anslutning till forskningen. Skogsmuseer är också viktiga för att skogliga forskningsresultat ska kunna tillgängliggöras/visualiseras för civilsamhället.

Åtgärdsförslag 3.1.3 – att skapa incitament för ökat mångbruk.

Förslaget att ge Riksantikvarieämbetet ansvaret att, i samverkan med bl.a. länssty-relserna, skogsmuseerna och skogsnäringens aktörer, upprätta en strategisk plan för vilka av skogens kulturvärden som bör bevaras, utvecklas eller användas är bra. Här vill vi återigen påminna om att kulturvärden, förutom i skogarna, finns på museerna.

Åtgärdsförslag 3.2.2 – Handslag om mer skog i skolan.

Arbetsgruppen föreslår att en särskild satsning görs på att förmedla "berättelsen om skogen" och att Skogsstyrelsen kan lämna stöd till intressenter för genomförandet. En sådan samhällsinsats ligger helt i linje med målsättningen och ambitionen för Skogsmuseet i Lycksele. Fler skolor borde dock ha tillgång, inte bara till en skolskog, utan också till ett skogsmuseum – ett museum som kan berätta om och visa skogens alla värden, inklusive skogshistorien. Museer erbjuder kunskap och upplevelser och kan därmed komplettera Skogen i skolans arbete. Skogsmuseer kan också locka barn och ungdomar (med anhöriga) till besök utanför skoltid.

Åtgärdsförslag 3.2.3 – Mer folk i skogen och mer skog i folket.

För att förstå den skog vi ser behöver vi berättelsen om skogen och det skrivs att "Någon behöver förmedla berättelsen". Här spelar skogliga museer en viktig roll, och vi (liksom ideella organisationer) ska enligt förslaget kunna söka bidrag hos Skogs-styrelsen för detta. Vi menar dock att det är olyckligt att en så pass viktig del i åtgärdsförslaget ska vila på ideella krafter och små museers (de flesta utan fast an-ställd personal) förmåga. Ansvariga för dessa berättelser måste utses, där förstås ett eller flera skogsmuseer har en väsentlig roll att spela och borde ges mer långsiktiga planeringsförutsättningar.

Vi föreslår att en särskild utredare får i uppdrag av ansvariga departement (näringsdepartementet och kulturdepartementet), att ange på vilket sätt skogliga museer kan utvecklas hållbart och användas för att förstärka NSP, t.ex. genom nya samverkansmodeller, ekonomiska och personella resurser.

Utredningen bör genomföras *innan* en myndighet tilldelas ovan nämnda uppdrag.

Åtgärdsförslag 3.3.1 – Skapa Arena skogen.

Skogsmuseet anser att också Riksantikvarieämbetet, med sin kulturarvskompetens, ska spela en roll för att stödja de pilotregioner som ska utses. Ett skogligt museum bör representeras i Arena skogen i en eller flera pilotregioner.

Åtgärdsförslag 3.3.3.2 – Jobb i skogen för nyanlända och långtidsarbetslösa.

”Utveckla skogsmuseer” nämns i Underlagsrapporterna endast under denna rubrik. Här vill Skogsmuseet i Lycksele återigen framhålla att Sveriges skogsmuseer först och främst behöver tillföras resurser och kompetens för att, som nämnts, bli väl fungerande museer som kan arbeta utifrån Nationella skogsprogrammets ambitioner. Då kan vi också ta emot nyanlända och långtidsarbetslösa på ett ändamålsenligt sätt. Men framför allt ska nyanlända och andra ges möjlighet att få kännedom och kunskap om skogliga näringar och kulturarv som präglat Sverige som nation genom museers olika verksamheter – även om de inte får jobb där.

Skogsmuseet kommenterar följande förslag i Underlagsrapport 2

5.5.4 Åtgärdsförslag – Utveckla skogen i skolan.

Som motiv till satsningen anges här att unga behöver få mer information i skolan om skogens betydelse. Vi stödjer detta förslag, men menar också att skogsmuseer kan bidra till denna spridning av kunskap om hållbar utveckling och bättre kännedom om skog och skogsbruk, till såväl barn och ungdomar som civilsamhället. Därför borde BÅDE långsiktig finansiering av Skogen i skolan och åtgärden Utveckla skogsmuseer i Sverige (ny) genomföras.

Skogsmuseet kommenterar följande förslag i Underlagsrapport 3

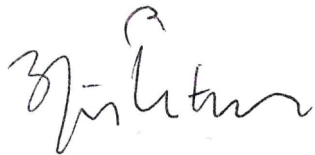
5.3.5 Åtgärdsförslag – Skapa en gemensam svensk kommunikationsplattform.

Här påtalas att Sverige kraftfullt behöver sprida kunskap om de varor, tjänster och lösningar som skogsnäringen kan bidra med. ”Vi behöver förklara modernt borealt skogsbruk och under vilka förutsättningar som det bedrivs. Erbjudandet föreslås presenteras samlat i en kommunikationsplattform snarare än som enskilda produkter”. Här vill Skogsmuseet i Lycksele tillägga, att denna kommunikation också borde ske via skogliga museer och utställningar.

Skogsmuseet kommenterar följande förslag i Underlagsrapport 4

5.3.5 Åtgärdsförslag – Marknadsför Sverige internationellt.

Förslaget anger att omvärlden behöver få en tydligare bild av vad Sverige och den svenska skogssfären står för och erbjuder. Skogsmuseet i Lycksele menar att det i denna inriktning, med arbetsnamnet "Sweden – Developed by Forests", också borde ingå museer och utställningar som på plats i Sverige kan berätta om hur vi arbetar med skog och hållbar utveckling för utländska besökare – både turister och branschfolk.

Björn Åström
VD, Skogsmuseet i Lycksele AB